

Nr 94.

Av herr Nilsson i Vibberbo m. fl., om skrivelse till Kungl.

Maj:t angående upphävande av samtliga kristidsförordningar före utgången av år 1919.

Tre år ha nu förflutit, under vilken tid den svenske bonden varit omgärdad av en massa lagar och förordningar, vilka hämmande gripit in i utövningen av hans för folknäringen så viktiga kall. Kommissioner av allehanda slag ha genom poliser och fiskaler utfört närgångna och hemfriden störande inventeringar och beslag ute i bondehemmen och ofta därvid förfarit hårdhänt och varvid det även hänt, att de överskridit sin befogenhet. Utan att ta den ringaste hänsyn till omständigheter och förhållanden ha de därjämte ofta till åtal anmält den allra ringaste förseelse mot någon av dessa hundratals, i stort sett opraktiska förordningar, som ingen människa har kunnat efterleva. Trakasserad på mångfaldiga sätt och i många fall dömd till oerhörda böter, har den annars så erkänt hederlige svenske bonden genom dessa kommissioners arbete och pressens villiga hjälp blivit för sin samtid framställd som en rå och egoistisk brottsling, saknande all samhällskänsla. Men väl medvetet om sitt för fosterland och folk varmt känande sinnelag har det svenska bondefolket alltid och ej minst under kristiden trots den hårda behandlingen och det ohemula omdömet ställt sig till samhällets förfogande och sålunda i sin mån efter förmåga tryggt folksörjningen.

Men det är klart, att ett sådant förfaringssätt mot oss icke kunnat ske utan att medföra ödesdigra verkningar. Ett obefogat och stegrat hat mot lantmännen har sålunda frammanats inom folkgrupperna, ett förhållande, som i högsta grad är att beklaga; samhällssolidariteten har blivit undergrävd och klasskampen bittrare, förståelsen för de olika näringarnas berättigade krav förminskad och klyftan mellan producent och konsument allt mer

vidgad. Jämte detta har under kommissionernas regim här i landet utvecklats sig ett jobbarefolk, som hotar att i grund fördärva samhällsmoralen. Dessa jobbare från städer och större samhällen översvämma landsbygden och pressa med guldets makt befolkningen för att åtkomma ransonerade varor och ha lyckats i stor utsträckning. Hedern offras på mammons altare, sanning och rättfärdighet få vika för vinningslystnaden och inom alla samhällsklasser överträder man efter råd och lägenhet kristidsförordningarna. Straffskärpningar och inspektioner med ty åtföljande trassel endast öka de i smyghandeln förekommande varornas pris, och allmänheten tror ej längre på att vare sig de, som handhava dessa förordningar och utfärda dessa föreskrifter, eller de, vilka yrka på dessa straffskärpnings efterlevnad, verkligen själva ställa sig föreskrifterna till efterrättelse. Och trots fastställda maximipris driva kommissionerna själva upp prisen på våra livsmedel och andra förnödenheter till det omänskliga, ja, rent av överskrida ockerlagens gräns. Och när det nu gått därefter, att knappt någon människa längre vårdar sig om att hålla dessa förordningar, och varje ärlig människa måste erkänna, att så är förhållandet, då är det klart, att tiden är inne att avveckla detta system. Det skapar oredlighet i handel ochandel. Det fördyrar alla våra varor.

Men även från en annan sida är snar avveckling nödvändig. Kommissionssystemet har utvecklat en byråkrati, som i egenmäktiga tilltag och härskaredöme ej vid annan tid i vår historia haft sin like, än då på Magnus Ladulås dagar vissa sällskap uppträdde och på »tjänstens vägnar» våldgästade svenska bondehem. Då nu vissa tendenser peka därefter, att anledning icke saknas befara, det kommissionssystemet kan bli permanent och sålunda på nytt utveckla en över all måttas dyrbar och förtryckande byråkrati, ha vi velat påpeka detta såsom en ytterligare anledning för vårt yrkande.

Vi kunna icke heller underlåta att påpeka, att i det ansvarsfulla kallet, våra kommissioner haft sig anförtrött, personer blivit inkallade att tjänstgöra, vilka alldeles icke varit lämpliga för sitt uppdrag. De ha saknat den erfarna praktiska blicken, och även därför har systemet fungerat så illa. Massor av alla slags livsmedel ha genom oförståndigt behandlingsätt blivit fördärvade, och trots sitt mästerliga och lärda sätt att försvara sig härutinnan, skall det dock icke lyckas vederbörande att bortförklara fakta. Men vi ha icke råd att låta våra kommissioner slösa med och fördyra våra livsmedel och andra förnödenheter.

På grund av vad vi sålunda anført få vi härmed hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t
anhålla, att samtliga kristidsförordningars giltighetstid
måtte innan innevarande års slut upphöra.

Stockholm den 18 januari 1919.

E. G. Nilsson,
Vibberbo.

Herman Andersson,
Grimbo.

Oscar Ericson,
Oberga.

Jon Jonsson,
Källering.

K. A. Ryberg,
Lindås.

Karl Andersson,
Eliantorp.

P. S. Hedlund,
Östersund.

Aug. Månsson,
Backa.

J. N. Svedberg,
Mo.

Olof Olsson,
Kullenbergstorp.

P. J. Edberg,
Erikslund.

Gustav Johanson,
Hallagården.

C. G. Olsson,
Norrhyttan.

K. A. Westman,
Broby.

